Cornel Mihai Ungureanu
PAŞII ŞARPELUI

În stradă, Taina Codreanu se simţi mai bine. Aerul îngheţat absorbi iritarea care o împinsese afară din clădirea ATF-ului.

Actorul fusese de acord, în principiu, cu o săptămână în urmă, să-i acorde un interviu. „Pentru o viitoare jurnalistă încântătoare. V-aţi gândit să jucaţi într-un film?”. De atunci, însă, fie nu era de găsit, fie o lăsa să aştepte în hol, tot intrând sau ieşind cu câte cineva. O recunoştea cu privirea, uneori chiar cu câteva cuvinte: „Imediat, domnişoară. Fii cu ochii pe mine, cum termin, rezolvăm…”

Taina se documentase, îşi pregătise şapoul, câteva întrebări călăuzitoare. Avea cu ea reportofonul cel nou, pe care îl folosea acum pentru prima dată.

Privirea actorului, care era şi profesor la o clasă de actorie, trecea tot mai indiferentă peste ea, părea chiar că o evită. Când, după două ore de aşteptare, îl văzu privind-o cu aerul ăla vexat, fata renunţă.

Interviul cu o personalitate culturală era doar o temă pentru seminar, dar proful îi plăcea şi ar fi vrut să iasă un material bun.

Se înserase. Îmbrăcat în albul zăpezii, oraşul părea mai puţin murdar. Se circula greu, multe crengi sau chiar copaci întregi, căzuseră sub greutatea zăpezii îngheţate. „Mai ales cei de esenţă moale „constată ea, mai mult ca un îndemn către ea însăşi de a nu renunţa.

Se îndreptă spre staţia de tramvai. Nu voia s-o prindă noaptea, cartierul în care locuia era destul de nesigur. Cu câteva seri mai înainte, mergând spre casă, o oprise un ţigan, cerându-i bani. Părea destul de neajutorat şi ea făcuse greşeala să se oprească. Dintr-un şanţ sărise imediat un alt ţigan şi Taina se trezi îmbrâncită într-un zid, cu o lamă de cuţit în dreptul amigdalelor. Murdar, neras, duhnind a băutură, bărbatul avea o privire rea. Mâna lui stângă i se strecură sub paltonaş, îi pipăi în grabă buzunarele pantalonilor de velur şi fata simţi cu oroare că deodată banii nu-l mai interesează. Încercă să protesteze, dar celălalt îi astupă gura cu palma lui grea. Cuţitaşul zâmbea, mâna lui îi atinse pântecele, zâmbetul îi era colţos, lama o zgâriase pe gât şi palma celuilalt îi apăsa gura şi Taina simţi că nu are scăpare, când de celălalt trotuar îi lumină o lanternă. „Rămâi pe loc!” strigă poliţistul.

Cei doi o rupseră la fugă, în direcţii opuse. Se auziră bocancii soldaţilor tropăind după ei, dar se întoarseră fără să-i fi prins. O conduseseră până în faţa blocului, să aibă mai multă grijă, la ore târzii şi cu strada asta în reparaţie, cine mai circulă? Se poate întâmpla orice. Taina înţelesese şi singură

Greaţa întâmplării nu dispăruse.

În staţia de tramvai, oamenii erau îngheţaţi de frig, dar înfierbântaţi de enervare. Un tramvai ieşise de pe şină. Celelalte îşi exprimau neputinţa, aşteptând.

Taina căută cu privirea un loc unde să se mai încălzească – un bar, o cofetărie. Văzu, peste drum, galeriile de artă. „Expoziţie retrospectivă – Dorin Radovici. Vernisajul va avea loc pe 12 ianuarie" – citi pe panoul de pânză, acoperit la colţuri cu zăpadă. Traversă. Din uşă, o femeie grasă, cu o căciulă de blană pe cap, încerca să gonească un bătrânel îmbrăcat într-un palton gri, ponosit, pantaloni de trening peticiţi, albaştri. În picioare purta nişte papuci butucănoşi ce păreau a fi de lemn.

— Hai, du-te de aici! Că asta nu-i sală de aşteptare pentru toţi golanii şi nebunii oraşului!

— O să notez aici ce aţi spus! – zise bătrânelul şi chiar scoase o foaie murdară, cu pătrăţele şi un creion cu care începu să scrie ceva. Aţi auzit, domnişoară? – o întrebă în şoaptă pe Taina. „Nebunii oraşului". Când o să audă domnu' Dorin…

Nota pe foaie şi râdea.

— Intraţi, domnişoară! – zise femeia, făcându-i loc să treacă pe lângă ea. La ora asta nu mai vine nimeni. – adăugă, închid uşa. Să-mi spuneţi când vreţi să ieşiţi

Mai bătură totuşi doi vizitatori, doi elevi, puberi. Taina le înţelese interesul. Cele mai multe tablouri erau nuduri. De o voluptate delicată, aveau ca punct de plecare un simbol sau o idee ce venea din literar. Universul feminin constituia, era limpede, dominanta creaţiei pictorului. O surprinse amestecul de înţelegere şi solidaritate care se simţea dincolo de ceea ce ţinea de vizual". Sunt tablourile unei femei" – gândi Taina, cu strania impresie că nu le vede pentru prima dată, deşi ştia foarte bine că aşa era.

Apăsă pe butonul soneriei cu emoţie şi asta o miră. îi deschise

bătrânelul care, cu o seară înainte, încerca să intre la galeriile de artă. Purta acelaşi palton ponosit, pantalonii de trening albaştri, peticiţi. îi lipseau doar papucii butucănoşi. Acum era desculţ.

— Bună ziua! îl caut pe domnul Radovici

Bătrânelul privi în pământ, fâstâcit, fără să răspundă.

— Este acasă?

— Da. Da, domnişoară.

— Cine e, Făniţă? se auzi o voce plăcută, caldă, de fumător.

Dorin Radovici îşi făcu apariţia de pe o uşă laterală. Nu prea înalt, şaten, cu fire albe în barbă.

— Vă caută o... Vă caută o fată, domnu' Dorin, ţinu să precizeze bătrânelul.

— Sunt Taina Codreanu. Am venit pentru un interviu, spuse ea, încercând să pară cât mai degajată. V-am văzut expoziţia şi...

— Eu nu dau interviuri, domnişoară. Nu am dat niciodată unul.

Răspunsul o descumpăni pentru moment. Îi venea greu să creadă că un pictor care avusese expoziţii în ţară şi în afara ei, nu acordase măcar un interviu.

— Nici eu nu am luat niciodată unul, spuse ea.

— Intră, domnişoară. Bei un ceai cu noi?

Intrară într-o bucătărie mică. Din cauza dezordinii, părea murdară. Pe aragaz fierbea ceaiul. Două căni erau deja pregătite şi Radovici mai scoase una, din lut. Taina îşi descheie paltonaşul negru, dar nu-l scoase. Era destul de frig. Făniţă stătea în picioare, lângă aragaz, cu mâinile aproape lipite de ceainic.

— De la ce revistă sunteţi? Unde îl publicaţi?

— Nu îl public. Sunt studentă. E doar o temă pentru seminar.

— Începe să-mi placă! râse pictorul.

Turnă ceaiul fierbinte în căni. îi întinse şi bătrânelului una.

— Făniţă, nu stai jos, cu noi?

— Nu, domnu' Dorin. Domnu' Dorin, ştiţi că s-a mutat ministerul sănătăţii la noi pe stradă? spuse Făniţă şi începu să râdă.

— Nu ştiu, Făniţă! De unde să ştiu?

— Zău, domnu' Dorin! Chiar în clădirea policlinicii! Au pus firmă: Ministerul Sănătăţii! râse iar, apoi privi în pământ, ruşinat.

— Aşa scrie pe toate policlinicile din ţară, Făniţă, zise pictorul

cu blândeţe obosită.

Bătrânul îl privi neîncrezător, aşteptând să vadă dacă e vorba de o glumă. Văzând că pictorul tace, luă o mină serioasă.

— Nuuu! Nu, domnu' Dorin! Este o firmă nouă, cu un şarpe desenat. Până acum nu a fost! spuse cu convingere.

— Făniţă… Aşa scrie pe toate policlinicile din ţară. şi pe toate spitalele: Ministerul Sănătăţii. Cum pe toate şcolile scrie: Ministerul Educaţiei şi învăţământului. Am dreptate, domnişoară Taina?

— Da, zise Taina, luată prin surprindere. Îi fu însă milă văzând privirea pierdută a bătrânelului şi zâmbetul stins. Dar poate că au pus firme noi, zise aşa, într-o doară.

— Vedeţi? Vedeţi, domnu' Dorin? prinse Făniţă ideea din zbor, privind-o pe fată ca un câine credincios. Vedeţi?

— Văd, Făniţă, văd. Nu te duci tu până la colţ să faci nişte cumpărături?

— Pă fuga mă duc! Pâinica, două sticle de rom… Mai vă trebuie ceva, domnu' Dorin? O plăsuţă să-mi daţi.

Radovici îl conduse până la uşă. Când reveni începu să soarbă încet, în tăcere, ceaiul. Taina bea şi ea, cu înghiţituri mici. Tăcerea asta nu avea nimic supărător. Prin fereastră se vedea o zi cenuşie. În plopii din faţă croncăneau ciorile.

Taina îşi scoase paltonaşul negru şi bocancii. Rămase într-o fustă lungă şi largă, neagră şi în puloverul roşu, închis cu nasturi mari, îmbrăcaţi, în faţă.

— E de la mine din sat. Eu l-am luat la oraş, dar era prea târziu. N-a fost mereu aşa. Maică-sa nu l-a lăsat să se însoare. „Până nu se mărită soră-ta, nici să nu te gândeşti. Ea e mai mare". Cum ieşea cu câte-o fată, îi făcea viaţa iad, până n-o lăsa. Niciuna nu era destul de bună. Într-o zi a păţit necazu' ăsta. Uneori îl apucă pandaliile. Se duce singur la spital. Soră-sa, Leana stă şi ea cu el. Nu s-a măritat niciodată. Nu s-a găsit cine s-o ia. Ea e mai nebună ca el, deşi n-are acte. Eram mic, aveam patru-cinci ani şi ea mă strigă la gard. „Dorinele, zice, ia cheam-o pe ţaţa Petra până la gard". Am chemat-o. „Tanti Petra, zice, eu am văzut trei fete-n nuc". Aveau în curte un nuc mare, vara îşi făceau pat sub el şi dormeau acolo. „Ce fete, Leano?" „Trei fete, aoleo ce fete frumoase! Râdea la mine! Eee!" „Oi fi visat, Leano! Du-te şi vezi-ţi

de treabă!" Mama a privit lung după ea. „Nu se mai mărită fata asta!" a mormăit apoi, dând din cap. şi uite că nu s-a măritat!

Taina nu zise nimic. Terminase ceaiul. Privea mâinile lui Radovici. Tremurau vizibil pe ceaşca galbenă.

— Să intrăm, mai bine, zise el. N-o să stăm în bucătărie toată ziua.

Taina zâmbi. Cum toată ziua? De la două are cursuri.

Ceea ce o frapă, în primul rând, în camera pictorului fu biblioteca. Nu era nicio carte. Pe rafturi zăceau cuiburi de păsări, frunze uscate, un femur, un bocanc uzat, statuete mici de lut ars, o carapace de broască ţestoasă. În cameră mai erau două fotolii uzate, un televizor alb-negru de pe ecranul căruia câteva elite culturale îşi făceau publice temerile legate de inexistenţa moralei în viaţa politică. Patul era nefăcut, Radovici strânse în grabă o plapumă bleu, matlasată, neînvelită cu vreun cearşaf.

— Cum se realizează un interviu, domnişoară?

Rostea cuvântul domnişoară cu căldură şi respect, fără să sune deloc protocolar. Tainei îi plăcea asta. Îi explică ce-i acela un şapou, îi vorbi despre documentare – şi cum ea nu reuşise, din lipsă de timp, să afle despre el decât ceea ce găsise în pliantul de la expoziţie. îi arătă întrebările ei orientative, din mica agendă. El le citi zâmbind şi Taina zâmbi şi ea de platitudinea lor (ce loc ocupă femeia în opera şi în viaţa lui, o mare decepţie şi o mare împlinire, planuri de viitor etc). În sfârşit, Îi arătă cum funcţionează reportofonul, cum se înregistrează, cum se derulează, cum se schimbă bateriile.

Se auzi soneria. Radovici se duse să deschidă şi Făniţă intră precipitat. Scoase două sticle de rom, două pâini, din sacoşă

— Mi-am luat şi mie nişte lapte, domnu' Dorin. La pensie vă dau eu banii. Acuma vine pensia…

— Cum acuma Făniţă, că mai sunt aproape trei săptămâni? Cât lapte ai luat?

Făniţă râdea, ruşinat, dar fericit. Doar n-o să se supere domnu' Dorin pentru atâta lucru!

— Trei pungi, domnu' Dorin. Râse iar. Una am băut-o pe drum, că mi-era sete. şi luat şi nişte fideluţă, să fac cu lapte.

— Câtă fideluţă, Făniţă? Radovici era supărat, nu încerca s-o

ascundă.

— Două punguţe am luat, domnu' Dorin. Mă duc repede să o fierb acuma, cât nu e Surda acasă. Ştiţi cum face ea dacă mă vede la aragaz. Râse către Taina. Surda, domnişoară! E nebună! N-o ştiţi… I-aţi spus de tablou, domnu' Dorin?

— Nu, nu i-am spus.

— Spuneţi-i! Vă rog să-i spuneţi! Să vedeţi, domnişoară! Să vedeţi! Nu mai veniţi după mine, domnu' Dorin! Ieşi val-vârtej.

— Făniţă! mai vezi vreun ban la pensie? Nu mai vezi…

— Despre ce tablou vorbea?

— Într-o noapte am visat că pictam. Nu era doar un tablou. Era o minune. Iar eu eram exaltat de fericirea că mi se întâmpla mie. Totul era atât de limpede, vedeam atât de clar ideea, culoarea, lumina, pânza… Nu era deloc o pânză obişnuită. Era o pânză de păianjen, prinsă pe o ramă ca asta. Arătă spre rama ce atârna suspendată în colţ. Făniţă mi-a făcut-o. El e tâmplar, de meserie. De mai bine de un an stă suspendată acolo, în colţ, dar păianjenii nu vor să-şi facă treaba. Iar eu nu mă pot apuca de a mea. I-am spus lui Făniţă că ăsta va fi cel mai grozav tablou din lume, că toţi oamenii importanţi vor veni să-l vadă şi se vor minuna. Îi place mai ales partea în care ei întreabă cine a făcut rama, iar eu le răspund: bunul meu prieten Făniţă Besemeagă.

— De ce faceţi asta?

— Tabloul aş vrea să-l fac. Îl am în cap. Ar fi păcat să nu-l fac. Nu pe o pânză de păianjen. În rest, e posibil.

— De ce nu începeţi?

— Îmi lipsea ceva. Nu credeam că voi primi. Este un dar. Şi un semn.

— Ce anume?

— Tu, zise şoptit.

— Nu înţeleg.

— Aş vrea să-mi pozezi. Aş vrea să-mi dai mie ziua asta. Aş vrea să-l termin astăzi, într-o singură şedinţă, alla prima, pentru că eu mâine nu voi mai fi aici. O rudă mai îndepărtată mă aşteaptă.

Se lăsă tăcere.

— Ce spui?

— Nu ştiu. Ce înseamnă să pozez?

— Spus foarte direct, înseamnă să pozezi nud.

— Mi se pare mult. N-am… N-am făcut asta niciodată. Aş vrea să vă ajut, îmi e însă foarte greu. Nu cred că pot. Nu sunt genul.

— Iar mie îmi e penibil să încerc să te conving, pentru că orice aş spune ar suna… parşiv. Eu am luat venirea ta ca pe un semn. ştiu că numai astăzi pot face asta. Aş vrea să nu fie vorba de jenă sau de ruşine.

Taina nu zise nimic. Radovici tăcu şi el.

— Acolo este atelierul meu, zise într-un târziu, arătând spre două draperii verzi ce ţineau loc de uşă către o altă încăpere.

Tainei îi plăcu atelierul. Era o cameră mică, cu acoperişul înclinat. S-ar fi aşteptat să fie mai multă lumină, dar singura fereastră arunca o fantă luminoasă numai prin mijlocul încăperii, pe podea, în aer şi pe peretele de vis-à-vis. Pereţii erau acoperiţi cu gânduri, idei, citate, vopsite cu negru, în toate direcţiile, urcând apoi pe tavanul înclinat. Un şevalet gol, un vas de lut plin cu pensule, două cutii din lemn, cu culori, din nou statuete mici din lut reprezentând toate aceeaşi femeie: frumoasă, mândră, cu nasul drept şi părul strâns în coc. Dintre-un colţ al camerei porneau pe perete urme de paşi. Picioarele desculţe parcă ar fi călcat în vopsea neagră înainte de a porni la un drum destul de întortocheat pe pereţi, apoi pe tavan, unde, de altfel, se şi termina. Ultimul pas călca peste un cui, o pată sângerie acoperea urma neagră şi o parte din varul alb. De cui atârna în jos, legat de un şiret, un bocanc, probabil perechea celui din bibliotecă. Cu totul anacronic i se păru Tainei calculatorul aflat în colţul cel mai întunecat al atelierului, dar care avea monitorul aprins.

Pictorul îi văzu mirarea. Intrase cu un pahar mic, cât un degetar şi cu sticla de rom, acum desfăcută.

— L-am luat pentru băiatul meu, când a intrat la facultatea de informatică. Nu l-a luat nici acum, când a ajuns în ultimul an. Nu vrea nimic de la mine.

Turnă în micul pahar şi îl întinse Tainei.

— Romul nu se gustă. Se dă pe gât, dintr-o singură înghiţitură. Altfel, nici nu are rost să bei. Un lucru trebuie făcut bine sau deloc.

Taina dădu pe gât micul pahar. Simţi o arsură puternică în stomac, apoi îi veni să tuşească, dar nu tuşi. I se înroşiră ochii. Pictorul

bea din sticlă aşa cum ar fi băut ea apă rece într-o zi caniculară. Când lăsă sticla jos, în ea mai era doar jumătate din lichidul arămiu.

— Ei, bine? zise Radovici. Lumina este perfectă, acum. Mi-ar lua puţin timp să mă pregătesc.

Tainei îi era greu să refuze. Simţea o căldură plăcută în trup şi dorinţa de a face ceva neobişnuit.

— Nu-ţi face nicio grijă! zâmbi Radovici. Începu să-şi pregătească şevaletul, culorile, pensulele, cu febrilitate. Taina îi privi mâinile. Nu mai tremurau. Alcoolul îşi făcuse efectul. Se bucura ca un copil de un dar neaşteptat.

Pictorul ieşi şi se întoarse cu două cărămizi în care erau improvizate două reşouri, model pe care Taina îl mai văzuse la colegii ei căminişti. Întinse jos plapuma bleu, împăturită în două, în dreptul fantei de lumină. Aşternu peste ea un cearşaf alb, cu dantelă. Puse reşourile de o parte şi de cealaltă, apoi le băgă în priză. îi întinse Tainei paharul cel mic, plin.

— O să ai nevoie. Să nu crezi că e o treabă uşoară. ştiu ce-ţi cer. Nu-i uşor să stai nemişcată atâta timp. Ai să vezi. Când oboseşti, aş vrea să te întinzi cu faţa în jos, poate am să termin şi singura schiţă pe care o am începută.

Radovici mai scoase dintr-o ladă un şevalet mai mic, prăfuit, pe care îl montă lângă celălalt. Privi îndelung schiţa de pe hârtia îngălbenită la colţuri. O rupse. Prinse şi pe al doilea şevalet o pânză.

— Noroc că le am preparate.

— Cum adică? întrebă Taina.

— Am să-ţi spun. În timp ce lucrez, am să încerc să-ţi răspund şi la întrebările pentru interviu. Alegi tu pe urmă ce te interesează. Poţi să mă întrerupi cu întrebări, dar nu des, te-aş ruga, dacă poţi.

Pictorul agăţă reportofonul de bocancul suspendat, deasupra şteviewetului cel mare. Făcu o probă. Se înregistra perfect.

— Când crezi că eşti gata, poţi să te întinzi. Cu capul spre fereastră. Am să mai aduc o pernă.

Taina se întinse. Simţea inima bătându-i repede-repede. Ar fi vrut să plece. Radovici îi aduse o pernă. I-o puse sub cap, apoi mâinile lui îi răvăşiră părul lung, negru, acoperindu-i faţa.

— Ai păr de vrăjitoare, zise.

Taina îi simţi mâinile desfăcându-i nasturii de la puloverul carmin, apoi pe cei ai cămăşii negre pe care o trase în lateral.

— Maioul ăsta e important pentru tine? Are o semnificaţie anume? ţii la el?

— Nu, zise Taina.

Radovici îl rupse, de sus în jos. Taina roşi puternic, se simţea mai bine la gândul că faţa îi era ascunsă sub părul bogat. Se întrebă ce are să facă dacă pictorul ar încerca s-o violeze. Se simţea al naibii de puţin confortabil. Mâinile lui trecură grăbite peste sânii ei „mari şi tari". Taina zâmbi amintindu-şi chipul vărului ei, Ionuţ. Un văr de departe, de la ţară, pe care îl întâlnise o singură dată, la o înmormântare, în satul ăla îndepărtat, pe când avea treisprezece ani. El avea cu unul mai mult. „Copiii" dormiseră împreună într-un pat, de-a latul. Erau cinci sau şase şi Taina nimerise între Ionuţ şi o fetiţă mică. În timpul nopţii simţise mâinile lui pe bluza ei neagră, pipăindu-i sânii. Încercase să-l oprească, dar nu părea prea receptiv, aşa că Taina îşi petrecuse restul nopţii cu femeile bătrâne, la priveghi. A doua zi, Ionuţ, cu o privire de viţel şi roşu ca un rac îi dăduse un bilet, mototolit: „Te iubesc. Ai ţâţele cele mai mari şi tari. Vi în vacanţa de vară să fi prietena mea?" Da, îi răspunsese ea, mai târziu, în gară, când trenul se pregătea să plece. Cine ştie, îşi spunea, poate chiar o să mă aştepte, poate chiar o să-l doară puţin, deşi… la cât e de ţăran şi de porc… Nu-l mai văzuse de atunci.

— Am să-ţi dau unul de la Florin. Băiatul meu. Are o mulţime de lucruri lăsate aici. Te rog să te relaxezi şi să fii liniştită. Eşti un model. Nu te privesc ca un bărbat. Acum pictez. Te rog să-ţi ridici mijlocul.

Pictorul îi scoase cu uşurinţă ciorapii groşi împreună cu ultimul veşmânt, de sub ei. Îi ridică hotărât fusta, îşi trecu repede mâna prin părul ei pubian, îi întinse piciorul stâng şi îi îndoi genunchiul drept, desfăcându-i picioarele suficient ca Taina să simtă din nou valul de ruşine, care îi aduse lacrimi în ochi şi în gât. Plânsul o înecă şi se ridică.

Radovici îi strânse capul în mâinile lui puternice şi o lăsă să plângă.

— Dacă vrei, te las să te îmbraci, îi zise când ea se linişti. ştiu că ţi-e greu, dar erai atât de aproape. De acolo ar fi fost mai uşor.

Taina se întinse la loc. După un timp, pictorul îi aşeză din nou

picioarele şi, după o ezitare, îi puse sub mijloc o pernă îndoită în două.

— Crezi că poţi sta aşa? Cât mai mult timp?

— Da, zise Taina.

O vreme fu linişte. Taina îl auzea pe Radovici amestecând culorile. îl şi privi, printre firele de păr. Părea un puşti. Din când în când bea cu sete din sticla de rom. Afară croncăneau ciorile, în plopi.

După un timp, când începu să picteze, Radovici începu şi să vorbească. Despre pregătirea pânzelor, întinderea pe şaşiu, despre clei şi despre ulei, despre culoare, puritate şi tonuri, despre lumină şi despre umbre, culori complementare şi efect termic, despre îndulcirea contururilor, despre femeia nudă ca sursă pentru tentaţie şi păcat.

— Taina… Unui bărbat îi sunt hărăzite două întâlniri importante. Prima dintre ele este întâlnirea aşteptată: întâlnirea cu femeia. Mari speranţe se leagă de această întâmplare. Există o diversitate de cauze sau motive pentru care această întâlnire se ratează. Miracolul întregirii rămâne o iluzie, cele două spaţii nu fuzionează. Acum nu vorbesc de cazul banal al celor care greşesc persoana. Vorbesc de cei care se găsesc. Cei care ştiu că s-au găsit, care nu simt nevoia să mai privească în jur şi totuşi nu reuşesc să se întregească; se simt singuri; părăsiţi; neînţeleşi. În cazul meu, ratarea îmi aparţine. Bărbaţii suferă de o copilărie prelungită, iar eu n-am făcut excepţie. Am ajuns să cred că unii ajung copii nu doar la prima întâlnire, ci chiar şi la a doua: întâlnirea cu moartea. Numai femeia şi moartea îl duc pe un bărbat în cer. Femeia se maturizează mult mai repede. Vede lucrurile dintr-o altă perspectivă, are aşteptări fireşti pe care el însă nu le sesizează. Un copil nu poate înţelege o femeie. Eu am fost un copil. Avantajul unui artist, dacă poate fi vorba de un avantaj, este că el poate converti eşecul într-o formă de artă. Poate stoarce din lamentabila ratare a propriei vieţi… o… o lacrimă, dacă nu sună prea fals… un sâmbure de bucurie pentru alţi oameni care se regăsesc în… într-o carte, într-o replică, într-un tablou, într-un film.

Îl auzi oprind reportofonul. Se lăsă linişte. Părea un bărbat bun, trist, având adânc în sine vocaţia singurătăţii.

Taina tresări la auzul soneriei.

— Trebuie să fie Făniţă. Vin imediat. Mai poţi rămâne aşa? Dacă ai obosit, întoarce-te cu faţa în jos.

— N-am obosit.

Glasurile se apropiară şi curând intrară în cameră. Făniţă plângea.

— De ce să-mi facă aşa, domnu' Dorin? Ia uitaţi!

Taina îl priveşte, prin păr. Făniţă e plin cu fidea pe cap, pe umeri, pe paltonul ponosit.

— Mă duc la procuratură, domnu' Dorin. E un băiat tânăr acolo, procuror. „O luăm în evidenţă şi, dacă nu se cuminţeşte, o legăm şi… la nebuni cu ea". Aşa mi-a zis, râde, încântat de idee, Făniţă. O să vadă ea, Surda, când or s-o lege şi or s-o ducă, nu-i aşa, domnu' Dorin?

Radovici lucrează în tăcere. Făniţă abia acum pare s-o observe pe Taina. Îşi aduce un scaun din camera vecină şi se aşază lângă uşă, în spatele pictorului. Taina îi vede privirea aţintită între picioarele ei, dar nu mai simte nelinişte.

— Un artist are iluzia libertăţii mai acut decât oamenii obişnuiţi. El suferă mai puţin restricţiile unui program riguros. Presiunea este însă mult mai mare. şi riscul e mai mare. Oamenii de rând stau departe de linie. Ca artist, trebuie să rămâi în zona ei. Cu un picior aici, cu unul dincolo. Uneori cu amândouă dincolo. Tentaţia de a te îndepărta nu e deloc neglijabilă. şi nimeni nu-ţi indică punctul de la care întoarcerea nu mai posibilă.

— Ideea este importantă? Sau doar meşteşugul, transpunerea în imagine, tot ceea ce înseamnă un tablou bine făcut, vocea Tainei sună firesc. „Niciun ton fals şi stau goală în faţa a doi bărbaţi care mă privesc".

— Da, ideea e importantă, pentru mine. Nu pot picta un coş cu mere.

— Ce aţi fi vrut să mai pictaţi? în afara femeii.

— Acoperişuri. Mi-au plăcut întotdeauna. Să pictez ca şi cum aş fi o pasăre. Prin ochii ei. Din păcate, nu s-au produs încă pilule împotriva ideii de a sări de pe acoperiş, ori mie mi s-a părut mereu o idee atractivă. Nu ştiu dacă i-aş fi rezistat.

Făniţă îşi ridică privirea de pe sexul Tainei şi şi-o mută pe monitorul calculatorului, pe care, pentru că nimeni nu mai apăsase vreo tastă, defila acelaşi mesaj: „good morning-good night".

— Auziţi? Domnu' Dorin, nu se poate face un program pe

calculator ca şi ţara noastră să se dezvolte?

— Unde Făniţă?

— La guvern, domnu' Dorin. Domnul prim-ministru sau domnul preşedinte n-ar putea să facă pe calculator un program foarte bun? auziţi? Sau la consiliul judeţean, un program pentru înfrumuseţarea străzilor. N-ar fi bun?

— Ar fi, Făniţă.

— Domnu' Dorin, am auzit că se folosesc foarte mult calculatoarele la alimentară.

— La alimentară?

— Da, domnu' Dorin! La ambalarea mărfurilor. Ca să arate mai frumos.

— Auziţi? Domnu' Dorin, calculatorul ăsta ştie de mine?

— Ştie, Făniţă.

— Eu sunt în memoria lui. şi celelalte calculatoare… şi ele ştiu de mine?

— Da, Făniţă. Toate ştiu.

— Auziţi? Este adevărat că s-au făcut calculatoare care vorbesc cu oamenii?

— Japonezii, încearcă ei ceva.

— Am văzut la televizor un calculator care îl întreba pe un om: „Crezi în Dumnezeu?"

— Poate era într-un film, Făniţă.

— Da, domnu' Dorin, râse Făniţă. Era într-un film. Domnu' Dorin, când o să terminaţi tabloul?

— Curând, Făniţă.

— I-aţi spus domnişoarei?

— O să fie cel mai grozav tablou, domnişoară. Vor veni să-l vadă criticii cei mai vestiţi. Ştiţi care este lucrul cel mai important la un tablou? Rama. Rama face legătura între viaţa interioară a tabloului şi viaţa din afară, între lumea tabloului şi lumea reală. Făniţă asculta fermecat. ştia vorbele pe dinafară şi le murmura odată cu pictorul. Ziariştii şi criticii vor întreba: „Bine, bine… Dar cine a făcut rama acestui tablou?"", „Această ramă, ca şi ramele tuturor tablourilor pictate de mine, este făcută de bunul meu prieten, Făniţă Besemeagă".

Radovici tăcu. De pe scăunel, Făniţă îşi aţinti din nou privirile

între picioarele fetei. Ea privea tavanul înclinat, literele negre, mai mari sau mai mici.

— E drept că uneori mi-am câştigat singur coaja de pâine, iar alteori mi-a dăruit-o vreun prieten binevoitor, am trăit de bine de rău aşa cum am putut, aşa cum se întâmpla, e drept că mulţi oameni şi-au pierdut încrederea în mine, e drept că situaţia mea financiară se află într-o stare de plâns, e drept că viitorul se arată destul de întunecat, e drept că aş fi putut proceda mai cu cap, e drept că studiile mele se află într-o stare destul de jalnică şi de demoralizantă şi că-mi lipseşte mai mult, cu mult mai mult decât am. Dar asta se cheamă oare să dai înapoi, asta se cheamă oare să nu faci nimic? spuse Radovici, cu vocea lui plăcută, caldă de bun povestitor.

— Foarte frumos spus, zise Taina.

— Era un citat. Van Gogh. Scrisorile.

Taina simţi că ochii i se închid de somn. De afară se auzeau glasuri vesele de copii ce se bulgăreau, în drum spre casă, după o zi de şcoală. Chiar adormi. Radovici observă abia când piciorul îndoit de la genunchi în sus îi căzu peste celălalt. O înveli cu două cămăşi de-ale lui. Făniţă, cu fideaua atârnându-i în păr şi pe haine se mută lângă fereastră. Privea afară, stând în picioare, cu capul aplecat din cauza acoperişului înclinat. Radovici continuă să lucreze.

Taina îi simţi barba înţepându-i pulpele, apoi capul lui îşi făcu loc între picioarele ei şi gura muşcă din chestia ei ca dintr-o piersică. Nu aşa ne-a fost înţelegerea, îşi spuse, dar nu-l opri. îi simţi picioarele întinzându-se pe lângă trupul ei. Deschise ochii şi-i văzu „chestia”. îi veni să râdă. Deşi în erecţie, era destul de mică şi, după ce că era negricioasă şi avea o formă aproape pătrată, mai era îmbrăcată şi într-un prezervativ roz. Taina înţelese ce voia. „Ei bine, am s-o fac. Dar nu pentru că o vrei tu. Pentru că vreau eu”. Prezervativul avea un iz de căpşuni, artificial şi neplăcut, aşa că Taina îl scoase. „Vreau s-o fac!”, îşi spuse. Şi o făcu. Sângele alerga tot mai repede, era tot mai cald, dar îi făcea plăcere şi în cele din urmă, bucuria crescu atât de mult şi ea se simţi atât de fericită, încât explodă. Rămase transpiraţia rece, liniştea începu să crească. Atunci îl văzu pe Făniţă, lângă fereastră, chiar lângă capul ei. „A fost aici tot timpul. A văzut totul”.

Deschise ochii şi îl văzu pe Făniţă, lângă fereastră. Se sperie. Se

ridică brusc. Radovici era în faţa şteviewetului mare. Lucra liniştit.

— Ce e? Ai visat ceva?

— Da, am visat. Taina se dezmetici greu. Simţi o imensă uşurare când visul dispăru cu totul. Îmi pare rău. Am dormit mult?

— Nu. Este timp. Va trebui să ne mutăm. Să-mi spui când eşti gata să începem iar.

Fanta de lumină trecea acum pe lângă culcuşul improvizat.

— Ţi-e foame?

— Nu.

Radovici îi aduse un pahar cu suc. Mutară plapuma în dreptul luminii.

— Sunt gata, zise Taina.

— Aş vrea să lucrez la tabloul cel vechi. Ca pictură, e nou. Ideea e veche. şi schiţa era. Ar trebui să stai cu faţa în jos.

Taina se conformă. Radovici îi ridică fusta până la mijloc, îi îndepărtă picioarele şi îi puse din nou perna îndoită sub pântece. O vreme lucră în linişte. Apoi începu din nou să vorbească. Despre noile mijloace care duc la noi expresii artistice. Despre televiziune şi calculator, despre clipuri muzicale sau chiar publicitare care sunt artă, despre iritarea celor bătrâni şi entuziasmul celor tineri, despre noul ritm care creşte mereu, ca un tăvălug.

Făniţă îşi reluă locul de lângă uşă, pe scăunel. Taina îi simţea privirile. Radovici în schimb, parcă n-o vedea.

— O tristeţe este că am primit un dar de care n-am ştiut să mă bucur. La rândul meu am fost un dar care s-a dovedit nefolositor. Atunci s-a lepădat de mine, femeia mea. şi n-o pot acuza pentru asta. Când ne-am văzut pentru prima dată, ne priveam ca doi şoferi de tir care ştiu că numai ei doi duc pe şoselele lumii o încărcătură unică: miracolul. Nu mi se părea important să mergem peste tot împreună, îmi era de ajuns să ne întâlnim din când în când, în drumurile noastre, îmi era de ajuns să simt că numai noi doi împărţim taina. Ea însă a vrut să parcăm undeva, amândoi. Atunci au început tăcerile. Iubeam nopţile pentru că atunci eram unul. De fiecare dată, o dimineaţă se furişa pe fereastră făcând din noi, doi. Atât de diferiţi în aspiraţii, în aşteptări, încât, în cele din urmă, nici nu s-a mai făcut noapte. Dragostea a murit în amândoi. Îmi iubesc băiatul. Are sângele meu şi este realizarea mea

cea mai importantă. Pentru că este viu.

Când eram copil, am mers într-o zi la gârlă, să prindem peşte. Nu aveam undiţe, urma să prindem cu mâna. Eram patru. Prinsesem câţiva peştişori, când am ajuns la o piatră mare. Am înconjurat-o din trei părţi, în cea de-a patra fiind malul şi ne-am dat repede seama că le găsisem sălaşul celor mari. Cu vârfurile degetelor le atingeam cozile. Aveam braţele întinse sub piatră, abia respirând. Ei nu puteau fugi, nu aveau pe unde. Noi nu-i puteam prinde. Ne tot încurajam. Când se apropiau şi ne atingeau buricele degetelor, în treacăt, simţeam total neputinţa. şi, deodată, în palmele mele întinse, cu capul înainte a venit un peşte mare, un clean. Nu puteam să cred, simţeam o bucurie imensă. L-am strâns bine cu amândouă mâinile şi am fugit cu el tocmai sus, pe mal. Era un mal înalt, ceilalţi băieţi strigau după mine, să-l arunc şi să trec la loc, să nu fugă ceilalţi. Dar eu m-am opit numai sus, abia respirând din cauza urcuşului şi a emoţiei. L-am aruncat în iarbă şi l-am privit cum se zbate. Bucuria mea era atât de mare, eram cel mai mândru băiat din lume. După un timp au venit şi ceilalţi trei băieţi. Nu mai prinseseră nimic, ziceau că e vina mea, ar fi trebuit să-l arunc pe mal. Malul era însă înalt, dacă nu reuşeam să-l azvârl destul de tare, s-ar fi putut rostogoli înapoi în apă. Nimic din ce spuneau nu mă putea face să regret. Le era doar necaz că nu reuşiseră să-l prindă ei, ochii îi trădau. Niciunul din ei nu văzuseră măcar un peşte atât de mare în râul ăla mic. Peştele se zbătea din ce în ce mai puţin. Avea ochii albi, gura larg deschisă. L-am luat şi am fugit cu el jos. L-am pus în apă şi, pe cât părea de anemic, a dispărut imediat. Cei trei au râs de mine. M-au spus şi la alţii. Şi toţi au râs de prostia mea. În plus, au convenit ei trei, nici cleanul nu era chiar atât de mare, ba chiar era unul obişnuit. De când am plecat din sat, nu m-am întors niciodată. Întâmplarea asta vrea să fie un exemplu de dar, primit, cu care am ştiut ce să fac

— Tu nu spui nimic, zise pictorul, după o tăcere mai lungă.

— Ce să vă spun?

— Ceva ce n-ai spus nimănui.

— Când eram mică, pentru că toţi oamenii îmi spuneau Taina, le spuneam şi eu lor Taina. „Ce faci, Taina?” mă întreba cineva. „Bine, Taina!” răspundeam eu. Aşa îmi închipuiam că vorbesc toţi oamenii între ei.

Radovici zâmbi, cu ochii pe şevalet.

— Îmi plăcea să merg în vacanţe la bunicii mei. Bunica făcea o dulceaţă de smochine grozavă. Mă trezea dimineaţa şi mă punea la treabă. Bunicul mă apăra: „Las-o, femeie, să doarmă! Că aşa-i lumea la oraş, mai leneşă". „Da, zicea bunica, dar eu ştiu să tai de lene". „Cum, bunică? întrebam eu". Ea ieşea până afară şi se întorcea cu o nuia în mână. „Uite cum!" zicea, dar nu m-a bătut niciodată. Bunicul îmi făcuse un cal de lemn, cu care mă tot legănam înainte şi înapoi. În fiecare zi îi aduceam iarbă, îl spălam, îl pieptănam. Mult timp am crezut că e viu. Nu am lucruri deosebite de spus.

— Spune-mi despre băieţii din viaţa ta.

— Asta chiar că termin imediat. Ce e curios, e că despre singurul băiat care mi-a plăcut, nu ştiu nimic. L-am întâlnit o singură dată, câteva minute, într-o gară de munte. N-am vorbit deloc. Erau mai mulţi, cântau. Eu am dansat. Băusem bere. Am ameţit. Am băut apă din palmele lui. Ne-am sărutat mult. Am plecat. El s-a luat după mine. A greşit trenul. Nu l-am mai văzut. Dacă îl întâlnesc, nici nu cred că-l mai cunosc. Încerc, uneori, să-i reconstitui, în minte, trăsăturile. Nu reuşesc.

— Lumea e mică. Trebuie să fie pe aici, pe undeva. O să-l găseşti, ai să vezi.

— Păi… Eu nu-l caut.

— Asta nu-i important.

Afară începuse să se întunece. Făniţă picotea pe scaun.

— Cred că e timpul să ne oprim. Mai am de retuşat, dar pentru asta nu mai e nevoie…

— Te las să te schimbi. Hai, Făniţă, hai! îl trezi pictorul. Te mai duci până la alimentară?

— Pă fuga mă duc, domnu' Dorin.

— Ştii tu! Două sticle. Pentru mâine, să am pe drum.

Taina se îmbrăcă repede. Mai privi o dată atelierul, acum în penumbră şi ieşi în camera de zi.

— Da' staţi mult, domnu' Dorin?

— Nu ştiu, Făniţă. Hai du-te, să nu închidă.

Ieşi Făniţă.

— Eu trebuie să plec, zise Taina.

— Când chiar trebuie, să pleci.

— Acum. E deja târziu.

Îşi aminti că şi-a lăsat paltonaşul şi bocancii în bucătărie. Se îmbrăca. Radovici veni şi el.

— Poţi să vii mâine să iei reportofonul? îl las la Făniţă. Mai e puţină bandă, mai voiam să… Să închei.

— Da, am să vin mâine. Vă doresc călătorie plăcută. Poate ne mai vedem când vă întoarceţi.

— Nu. Nu cred. Mă bucur că te-am cunoscut. Dacă se poate spune asta despre o Taină. Îţi mulţumesc!

Îi sărută mâna ceremonios. Taina ieşi din apartament uşor stânjenită. Gestul îi păruse teatral. Afară ningea. Zăpada crescuse ca un aluat lăsat la dospit din ajun.

„Ce zi!" îşi spuse Taina, intrând în casă. Tanti Dora făcea clătite. Era obişnuită cu orele târzii la care Taina venea acasă. În camera lor, Al dormea cu lumina aprinsă şi cursurile pe piept. Lângă pat o sticlă goală de bere, răsturnată. Taina se băgă în patul ei şi adormi imediat.

Făniţă era, de data asta îmbrăcat curat. Avea pantaloni de stofă, călcaţi, era proaspăt bărbierit, avea părul pieptănat pe spate. „Seamănă puţin cu Harvey Keitel" se gândi Taina.

— Am venit pentru reportofonul meu, zise ea.

Făniţă îi arătă mâinile acoperite cu făină, cu aluat.

— Ce pregăteşti acolo?

— Cozonac.

Din gesturile lui, Taina înţelese că avea reportofonul în buzunarul de la pantaloni şi că, având mâinile murdare, el nu-l putea lua. Aşa că se apropie ea şi bagă mâna în buzunar. Nu înţelese de la început. îi trebuiră câteva clipe ca să realizeze pe ce pusese mâna. Făniţă avea o gaură în buzunar şi îşi scosese chestia pe acolo.

— Am bani, domnişoară! îi arătă câteva hârtii mototolite în palmă, albe de făină. Te rog, domnişoară!

Taina se retrăsese lângă peretele opus şi-l privea uimită cum se desface la pantaloni şi îşi scoate instrumentul afară. „Trebuie să fug!" Alergă la uşa de la intrare. Era închisă. N-o putea deschide. Se simţi prinsă pe la spate şi începu să ţipe.

Se trezi udă de transpiraţia rece. Adormi greu, din nou.

Strada era pavată cu piatră de râu. Ea avea rochia galbenă, lungă până în pământ, cu flori de câmp. Mergea pe bordura dată cu var, încercând să-şi menţină echilibrul. Strada era dreaptă, nu i se vedea niciunul din capete. La colţ apăru un bătrân cu o flaşnetă. Roti de manivelă şi din cutia mare, neagră, începură să curgă ritmurile unui tango vechi, dinainte de război, cântat „pe nas", cu voce tremurată, de un bărbat: „Ce vrei să-ţi scriu? / Acuma când ne despărţim/ Ce vrei să-ţi scriu? / Noi nu ne mai iubim!" Bătrânul avea o barbă lungă, albă, ochi albaştri, deosebit de blânzi. Pe flaşnetă nu era un papagal, cum se aştepta Taina. „Planetele" le extrăgea un şoricel alb.

— Doriţi o „planetă", doamnă Radovici? Are să vă spună adevărul despre viitor.

— Nu sunt doamnă. şi nu mă cheamă Radovici.

— Îmi pare atât de rău! Vă rog să mă iertaţi! Domnişoara Codreanu, da?

— Da.

— Vă rog să mă iertaţi! De când mi's-a spart clepsidra, mă orientez atât de greu… atât de greu…

— Îl cunoaşteţi pe domnul Radovici? Pictorul? întrebă Taina.

— Da. Îmi este rudă. Mai de departe. Ca şi tine. Ca şi ceilalţi.

— Nu înţeleg

— Ia o „planetă".

Şoricelul cel alb luă un bileţel din cutia de lemn şi i-l aduse în guriţa lui mică. Nu avea nicio urmă de teamă în ochi. Părea că înţelege perfect care îi sunt îndatoririle. Taina despături hârtia îngălbenită. „Cu inima curată, nu ai a te teme. Cel Negru poate să-şi ia chip de prieten, nume melodios. Să nu ai milă de el. După această încercare, vei fi stăpână peste viaţa ta, iar dragostea va fi cheia de boltă a împlinirii". Nedumerită, vru să-i ceară lămuriri bătrânului, dar el nu mai era. îi văzu silueta departe, dincolo de celălalt colţ. Alături de el păşea, Radovici. Taina ştiu că e el, deşi, îmbrăcat aşa, la costum, nu l-ar fi recunoscut.

Visul ăsta o procopsi cu o durere de cap.

Tanti Dora plecase la serviciu. Al dormea. Ana îşi prăji două felii de pâine, ca să nu ia antinevralgicul pe stomacul gol. Îl luă cu cafea.

Afară, gerul se înmuiase. Oamenii se îngrămădeau spre staţiile

de metrou, de tramvai, de autobuz. Taina se simţi mai bine. Când ajunse în cartierul pictorului, durerea de cap dispăruse cu totul şi Taina se simţea renăscută.

Pe trotuar, aproape de intrarea în bloc, se filma. O tânără dinamică punea întrebări, cu o voce stridentă, unui pensionar emoţionat de prezenţa camerei de luat vederi. Un pletos, bărbos şi cu ochelari, filma, iar un băiat cu fes negru pe cap şi părul lung strâns în coadă, mestecând gumă îi făcu semne disperate Tainei să nu intre în cadru. Îi ocoli şi apucă pe aleea ce ducea în bloc. Chiar în uşă, stăteau de vorbă două femei grase.

— Ba să ştii că mă aşteptam! Era mai nebun ca ăsta al meu. ştii ce-l pusese să facă?

— Ce?

— Să-i facă o ramă, uite-aşa de mare, desenă prin aer un contur dreptunghiular. Că face el cel mai frumos tablou din lume, pe o pânză de păianjen, de-or să pice toţi în cur.

Taina bănui că femeia care vorbea nu poate fi decât „Surda". Nu-şi mai amintea cum o chema. Când ajunse în dreptul lor, Taina le salută şi Surda, care era cu spatele, se sperie.

— Te-oi duce la domnul Radovici, fata mea?

— Da. De fapt, domnul Radovici zicea că nu-i acasă astăzi, că-şi vizitează o rudă, mai îndepărtată. Spunea că-mi lasă la Făniţă reportofonul.

— Ce rudă, fata mea! Mare nenorocire s-a întâmplat… începu brusc să plângă, tremurând din tot corpul. Domnu' Dorin a murit! A făcut congestie! Făniţă l-a găsit, de dimineaţă. Ce om bun! Ce ne facem noi acum, ce ne facem noi? Plângea de-a dreptul sfâşietor şi Taina, şocată, fără să poată da valoare de adevăr celor auzite, o privea neştiind ce să-i spună sau ce să facă.

— Du-te fata mea! Du-te, că Făniţă te aşteaptă.

Taina intră în scară, dar se opri lângă un perete. Nu putea urca încă. Femeia se oprise din plâns la fel de brusc cum începuse. Nu fusese decât un ritual. Făcuse ceea ce trebuia să facă.

— Ai văzut-o? Fată tânără, frumoasă! Fac prinsoare că a stat s-o picteze în pielea goală. Numai femei dezbrăcate picta. Ăsta era om sănătos? şi crezi că numai le picta? Mi-a mai spus mie Făniţă. Nu prea

vrea el să spună, dar mai scapă câte una. Păcat de ele, fete tinere! Noi eram cuminţi. Eu, când eram ca ea, ce cuminte şi curată eram. Ca o floare! S-a stricat lumea!

Vocea i se auzea tot mai încet. Taina privi pe geam. Plecaseră.

Făniţă îi deschise în treningul peticit. Avea mâinile murdare, dar nu de aluat. De vaselină. Repara un motoraş. Taina simţi un moment de neliniște, dar el îşi şterse bine mâinile pe o cârpă murdară, apoi deschise uşa unui şifonier.

— Aici le-am ascuns, domnişoară. Dacă le găsea poliţia, nu le mai puteam lua, făceau proces din ăla? Cum se spune, domnişoară? râse Făniţă.

— Proces verbal.

— Aşa, domnişoară. Multe lucruri vă învaţă pe dumneavoastră la facultate! Ia uitaţi, domnişoară! îi întinse un pachet dreptunghiular învelit în hârtie pe care scria cu cărbune: „Pentru Taina" şi o plasă mică, pe care era imprimat un Moş Crăciun. Taina o deschise şi văzu reportofonul.

— Atâta, domnişoară! râdea Făniţă, privind în podea. Eu trebuie să repar motorul. A zis domnu' Dorin: „Făniţă, imediat după expoziţie, când s-o mai încălzi, fugim. Fugim în Deltă. Eu aduc barca, tu să repari motorul ăla. O să stăm pe plaure, o să frigem peşte, o să cântăm, o să ajungem până la mare, numai noi, Făniţă".

Taina plecă. În stradă, pletosul care mesteca gumă, strigă după ea: „Hei, frumoaso! Ai venit la Radovici ăsta? Cum picta, babalâcu? Mergi cu noi la munte? Schiem, dansăm, ne încălzim. şi la propriu şi la figurat. Acum ce faci? Te gândeşti cum e la propriu şi cum e la figurat?" Taina îl înjură în gând, cum auzise odată, un ţigan bătrân pe stadion, când Al o luase cu el la un meci.

Intră la ora a doua de curs. Se aşeză pe ultimul rând, dar când profesorul începu să vorbească, îşi dădu seama că n-o să audă nimic, de aici. Profesorul vorbea încet, iar două colege, deloc interesate de curs, şuşoteau lângă ea. Îşi luă foile şi merse mai în faţă. Pachetul rămase în bancă. Nu ştia ce o făcuse să se întoarcă, pe la mijlocul orei. Le văzu, cu stupoare pe cele două fete cum desfăceau hârtia albă şi priveau ce e înăuntru. O văzură şi ele, dar nu se opriră. Când cursul se termină, ele coborâră zâmbitoare, pe scara opusă celei pe care urca

Taina. Pachetul era legat neglijent, urât.

Taina nu mai rămase la seminar. Din nou senzaţia aia de scârbă o umplu. Acasă ascunse pachetul sub pat, fără să-l deschidă. Reportofonul îl aruncă într-un sertar. Ai făcuse curat în cameră. Într-o vază, jos, în mijlocul camerei, erau cinci garoafe, iar de lustră şi de ţevile care aduceau apa la calorifere, atârnau, legate cu aţă, o mulţime de baloane colorate. Taina deschise fereastra şi îşi aprinse o ţigară. „Femeile sunt ca nişte ţigări. Au fost create pentru a arde. Îşi doresc să ardă. În cazul femeilor, arderea înseamnă dragoste. Unele ard repede, altele alene. Nu rămân decât nişte jalnice chiştoace". Îşi aminti ea filosofia ieftină a profului de chimie din liceu. Un misogin nesimţit. Pentru fiecare balon, îşi puse în gând o iluzie în care crezuse. Apropie ţigara şi el-sau ea? – pocni. Când termină baloanele, îi mai rămăseseră încă atâtea iluzii. îi veni să plângă şi, printre lacrimi, brusc, îi veni să râdă şi lupta între râs şi plâns continuă egală, o vreme. Apoi râsul învinse şi Taina văzu chipul aparent supărat al bunicii: „Râzi şi nu ştii de ce râzi! Râzi ca proasta-n bâlci!" Replica asta o făcea să râdă şi mai tare, cu lacrimi pe obraz şi durere în muşchii abdominali.

Taina se îmbrăcase în negru. Nu-i plăcuseră niciodată înmormântările. Dar cui îi plăceau?

În dimineaţa asta ieşise soarele, streşinile începuseră să curgă. Un zvon că iarna asta se clatină, se simţea în aer.

În faţa blocului lui Radovici era adunată ceva lume. Erau şi patru muzicanţi, cu instrumentele lângă ei. Discutau despre meciurile de ieri şi despre filmele ce urmau să fie în acea seară la televiziunea prin cablu.

Câteva femei o priviră aspru şi îşi întrerupseră conversaţia când Taina se apropie. Ea se gândea că Radovici ar fi privit şi el „Zorba" în seara asta. Orice teorie a eşecului îl atrăgea ca un magnet.

Se hotărî să aştepte afară.

— Dacă-ţi spun că-i al lui. Uită-te la el! îşi reluară femeile discuţia.

Un bărbat înalt, slab, cu părul albit, plimba de colo-colo un cărucior cu un copil. Uneori se oprea şi se mai juca, maimuţărindu-se, cu cel mic.

— Nu cred, tanti. Nu pot să cred!

— Da' nu vezi cum se uită la copil? şi uite şi la ea cum se uită! Cum stai tu, bărbat singur, cu nora în casă?

Veni un băiat şi se aşeză în faţa ei. Se priviră a „tu cine naiba mai eşti?" şi Taina află repede răspunsul, atunci când un bărbat ieşi din bloc, nebărbierit, cu părul vraişte.

— Florine, ai venit Florine? începu el să plângă, îmbrăţişându-l pe fiul pictorului.

Băiatul îl mângâia pe cap ca pe un copil.

— Nu mergi înăuntru?

— O aştept pe mama. A rămas în urmă. Trebuie să vină.

În convoi se discuta despre politică, salarii, sport, vreme, cum va fi recolta, privatizare, patroni, rude, „Aţi văzut aseară la televizor? Doi ţărani privatizaţi…" povestea râzând o femeie negricioasă, alteia, când Taina le depăşi. Muzicanţii cântau oribil tangouri vechi. Taina îşi puse căştile pe urechi. Auzi vocea lui plăcută a lui Radovici.

Preotul ţinu o slujbă searbădă. În două locuri convoiul opri şi nişte domni, artişti sau critici, îşi rostiră discursurile false.

Caseta ajunse la punctul din care Radovici rămăsese singur. Se auzea bine, probabil că schimbase bateriile. Taina se lăsă dusă de mulţime.

„O corabie care pluteşte în derivă, în voia valurilor; un fluture orb care se izbeşte de pereţi; băiatul meu care îşi închipuie că în acest început de capitalism sălbatic de la noi, poate scrie o carte pe care cineva are s-o şi cumpere şi are s-o citească; Făniţă şi toţi cei ca el; orice balanţă în flagrant dezechilibrusunt pentru mine semne că echilibrul lumii încă există.

Un pictor are expoziţiile. Întâlnirea unde culege roadele muncii lui. Acolo oamenii vin, privesc şi pleacă. Nu poţi să-ţi dai seama dacă, şi ce, le-a plăcut. Un critic îşi expune propria părere în vreo revistă. Dacă în seara aia e constipat sau certat cu nevasta, n-o să-i placă. Verdictul lui va fi singura urmă. Un pictor nu primeşte aplauze".

„Stăteam faţă în faţă, cu bătrâna mea bunică şi jucam tabinet. Era cocoşată ca o cămilă, avea părul alb şi lung strâns în coc. La masă, cu un picior adus sub el, pe scaun, unchiu' Vasile bea, cu vădită plăcere, ţuică. La răstimpuri, îşi umplea paharul, încet, ca şi cum cine ştie ce ritual sacru ar fi îndeplinit. Era spre seară. Radioul vechi, cu lămpi

„cânta” muzică populară. Bunica nu numai că mă bătea la cărţi, dar îmi şi făcea în necaz, bucurându-se de greşelile mele cu voce tare şi chicotind de prostia mea. De necaz, mai aveam puţin şi începeam să plâng. Aş fi vrut atât de mult să o bat, măcar o singură dată. Eu care mă rugam pentru ea, de câte ori rămâneam singur în casă, la icoana cu Dumnezeu şi Sfântul Petru, să nu moară niciodată, să ajung un mare aviator, cu mulţi bani, din care îi voi cumpăra de la Rocaci, de la alimentară, tot iaurtul pe care îl aveau, eu care, cu lacrimi în ochi, ceream pentru ea tot binele, mă simţeam acum trădat, tocmai de omul pentru care aş fi făcut totul.

— Vasile, tu când te apuci de acoperişu ăla de la magazie? Că acu încep ploile şi s-a prăpădit de tot.

— Mâine, coană mare. Mâine mă şi apuc. Îl iau şi pe Dorinel să mă ajute.

— Asta nu se poate. Dorinel e ocupat, mâine.

Îmi face complice semn, cu ochiul. ştiu ce vrea să spună. Îmi place cuvântul ăsta: ocupat.

— E ocupat? Zău?

— Da. Avem o afacere amândoi.

O iert pe buni de toate păcatele. Sunt aşa de fericit că sunt părtaş la o afacere, despre care, pe deasupra, unchiu’ Vasile habar nu are, încât n-are decât să câştige toate partidele de tabinet. „Afacerea” e cu adevărat una specială. Eu o voi ajuta pe buni să grebleze, să sape şi să pună orceag pe locul de lângă gard, în schimb ea îmi va da bani să îmi cumpăr orice carte vreau de la magazin, de la Muscă. Încă nu m-am hotărât între „Marile Speranţe” de unu Dickens (îmi plac numele astea, care au litera k) şi „Blondele întotdeauna trişează”, nu mai ştiu autorul, dar titlul sună misterios şi incitant.

Afară s-a întunecat, dar buni nu acceptă să ardă becul până nu se face beznă. Latră câinele şi din curte se aud strigăte: „Poşta! Poşta!”

— Asta nu-mi miroase a bine… zice buni, clătinând neîntrerupt din cap. Ce poştă la ora asta?!

Unchiu’ Vasile a ieşit în curte. Acum goneşte câinele. După o vreme intră cu o hârtie în mână.

— A murit Marcel. L-a călcat trenul. Joi îl îngroapă.

Unchiu’ Vasile opreşte radioul. Bunica aduce două pahare şi

două lumânări. Pune în fiecare pahar câte una şi le aprinde.

— Dumnezeu să-l ierte! zice bunica.

— Dumnezeu să-l ierte! repetă şi unchiu' Vasile.

Lumânările ard în linişte. Întotdeauna m-au fascinat flăcările. Nu-mi pot lua ochii de la ele. Parcă sunt două balerine. Dansează în acelaşi ritm: când una se duce spre dreapta, se duce şi cealaltă.

— Cum să-l calce trenul, mă Vasile? Ditamai omu'! Doar mergea cu trenul în fiecare zi! Face naveta de atâţia ani!

Niciodată n-am înţeles cum face unchiu' Marcel naveta şi ce legătură are trenul. M-am uitat la toate navetele pe care le are Rocaci la alimentară. O să-l întreb pe unchiu' Marcel, când are să mai vină la noi.

— De, coană mare! Eu, când i-am spus să nu se pună cu ăştia, că nu poate el să schimbe sistemu, a strigat la mine, că sunt laş, că de-aia ne-au încălecat comuniştii, că i-au lăsat oameni ca mine. Când era şomer şi a ieşit pe geam la bloc şi le-a strigat oamenilor care aşteptau autobuzul: „Băăă! Unde vă duceţi, bă, proştilor? Vă duceţi să munciţi pentru ăştia, pentru împuţiţii ăştia de comunişti? Ce te uiţi, Stancule? Du-te şi spune-mă! Cât îţi dau ăştia pentru un denunţ, bă? Mă piş pe Securitatea voastră, bă! Aşa să le spui!" Mi-a spus om din sat, care a fost de faţă. Dacă am aflat eu, crezi că ăştia n-au aflat? Dacă nu i-a spus Stancu, i-a spus altu'. Mai e şi frate-su, Ilarie, fugit în America.

— Da' mă Vasile, chiar să-l omoare? îl chemau la ei, îl băteau, îl băgau la puşcărie, da chiar să-l omori?

— Cine ştie, coană mare? Nu zic eu că e ca mine. Da' nici greu nu le-ar fi fost să-i dea un brânci în faţa trenului. La Securitate, chiar dacă intri om, tot câine ajungi. Îi înrăieşte ca pe… fiare.

— De ce ard lumânările? întreb.

— Pentru unchiu' Marcel. Pentru el ard.

— Şi flacăra de ce se duce în sus?

— Unchiu' Marcel a murit. Sufletul lui se duce în cer. Flacăra îi arată drumul, în sus.

— A-haaa! m-am luminat eu.

Aş fi vrut să pictez seara asta. Atmosfera neobişnuită, taina drumului spre cer pe care numai sufletul celui dus o dezlega. şi pe care şi eu o voi cunoaşte, aşa curând".

Banda merse în gol cam un minut. Taina văzu în faţă, pe deal,

cimitirul.

„Pe unchiul Ilarie l-am întâlnit, odată, în America. El mi-a dat pilula asta. Vor crede că a fost un accident. Am băut foarte mult. Mi-am adus lângă pat o lumânare mare, roşie. Acum o aprind. Sper să ţină, cât să găsesc drumul.

Am terminat tabloul. Ţi-l dăruiesc, cu toată recunoştinţa de care sunt apt.

Acum am să las banda să curgă în linişte. Mai este atât de puţină, iar eu am atât de mult de murit. De ce n-ar fi moartea un dulce sărut?"

Taina se opri mai departe de groapă. Femeile o priveau intrigate de căştile de pe urechi. Florin o privea şi el. Nu vărsase nicio lacrimă. Părea absent, chiar şi atunci când azvârli o mână de pământ în groapă. Groparii rămaseră să termine treaba. Toată lumea fu rugată să meargă la masă. Taina mergea singură. În faţa ei, într-un grup, mergea Florin.

— Băi, gata, asta-i întrebarea, ia-ţi inima-n dinţi, acuma nu mai poţi face nimic. Vezi-şi de viaţa ta, găseşte o fată, însoară-te! Ce să faci? tocmai îi spunea un bărbat gras, probabil o rudă de la ţară, cu o căciulă de oaie, sub care, în biserică, Taina remarcase o impozantă chelie.

— Auzi, Niculae? Da Andrei al tău ce are de gând? Când se însoară?

— Nu iese, bă, din casă, tu-i dubla mă-sii. Parcă e sălbatic.

— Bă, dacă vrei îi fac eu cunoştinţă cu o fată din asta, disponibilă, de aici de la Bucureşti. îl mai învaţă şi pe el ce trebuie să-i facă la o muiere.

— Băi, gata, asta-i întrebarea! Găseşte-i! şi dacă s-o îndrepta curva asta, facem nuntă.

Celălalt rămase perplex câteva secunde bune. Stătea cu gura întredeschisă şi nu mai zicea nimic.

— Bine, Niculae, zise în cele din urmă. Apoi tăcu.

Tainei nu-i veni să creadă, când ajunse în apartamentul pictorului. Nu putuse pleca. Singurul ei cunoscut, aici, era Făniţă. Ceilalţi, străini, îi aruncau priviri curioase.

O masă mare era întinsă în camera de zi. Nu încăpea toată lumea. Vor lua masa în două ture. Bărbaţii refuzară, plini de deferenţă, să se aşeze la masă în prima serie. Taina ştia că nu o fac din cavalerism. Intrând ultimii, puteau rămâne, după ce terminau de mâncat, să bea în

voie. Femei precipitate „organizau”, fiecare după mintea ei, situaţia. Ca să se facă mai mult loc, bărbaţii şi trei femei, trecură în atelier. Taina se duse şi ea. Rămase în picioare, lângă uşă, acolo unde, cu două zile înainte, stătuse Făniţă privind-o, goală. Oamenii se minunau de cuvintele şi de paşii care urcau pe pereţi, pe tavan. Florin o privi insistent şi Taina îi susţinu privirea.

La masă, Taina nimeri lângă un bărbat sobru, între două vârste, cu ochelari ce părea la fel de rătăcit aici, ca şi ea. În faţa ei stătea Florin. Începută într-o atmosferă de pioşenie, masa deveni, după primele pahare, tot mai veselă şi Taina se gândea cum să plece, cât mai neobservată, îndată ceva termina de mâncat.

— Eu am fost coleg cu Dorin. În facultate, îi spuse bărbatul cu ochelari, care până atunci, spre liniştea ei, tăcuse. Dumneavoastră? Sunteţi rudă?

— Da, răspunse ea.

Florin îşi ridică privirile din farfurie şi o privi mirat, apoi încruntat.

— Avem în comun o rudă mai îndepărtată, continuă ea. Dumnezeu să-i primească! zise apoi tare, ridicându-se.

— Dumnezeu să-i primească! redeveniră trişti pentru câteva secunde, bărbaţii de la masă.

Ieşi, lăsând în urmă un val de întrebări care rămaseră fără răspuns şi presupuneri neconfirmate. Făniţă, singurul care i-ar fi putut lămuri, plecase.

Desfăcu hârtia fără grabă. Scoase tabloul cu grijă. Era ea. Stătea culcată pe o pânză suspendată de păianjen. Cu trupul gol şi faţa acoperită de păru-i lung, fie din cauza vântului, fie pentru că privea în jos uitându-se parcă să vadă cine îi adusese mărul pe care îl ţinea în mână şi din care nu muşcase. Prin ochiurile pânzei, se vedeau plutind în spate, flori de floarea soarelui, pălării de floarea soarelui, seminţe, case răsturnate, sticle de bere din care curgea bere, un cal de lemn, un flaşnetar bătrân, cu barba albă, o clepsidră spartă. Privirea Tainei nude era însă aţintită spre labirintul în care se vedeau intrând paşii. La ieşirea din labirint se vedea un şarpe gros, auriu. Sub el, semnase Radovici, iar pe spatele tabloului, cu litere strâmbe, scrisese: „Paşii şarpelui”.